



Mas Gabriela

Fonollosa

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Fals. Mas Gabriela s/n (08259 Fonollosa)
Emplaçament Crta.BV-3012, sortint de la C-25, a 2 km, cal agafar el trencall a dreta que mena a la Gabriela

Coordenades:

Latitud: 41.74464
Longitud: 1.74436
UTM Est (X): 395595
UTM Nord (Y): 4622186

Classificació

Número de fitxa 08084-25
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVI-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: El conjunt de la casa es troba ben conservat, malgrat que les reformes efectuades no s'han fet sota criteris històrics ni conservacionistes, la qual cosa dóna al conjunt un aire desgarrat i molt desordenat arquitectònicament.
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 011A00048
Autoria de la fitxa Raquel valdenebro Manrique
Data de registre de la fitxa: dv., 01/04/2005 - 02:00

Descripció

Conjunt arquitectònic format per dues cases -La Gabriela de Dalt i La Gabriela de Baix- que originalment devien conformar un sol mas. A aquest nucli habitat es suma un conjunt de dues tines aïllades propietat de la Gabriela de Baix, i alguns coberts veïns de recent factura. Malgrat que els orígens arquitectònics de la casa es remunten al segle XVI, doncs ambdues cases conserven llandes amb la data del 1676, les dues han sofert reformes en diverses ocasions, especialment durant el segle XIX -la data marcada a la llinda del portal d'accés de la Gabriela de Baix és 1867-, i també durant el segle XX, conformant la seva fisonomia actual. La Gabriela de Dalt és formada per un edifici de planta rectangular, de planta baixa, primer pis i golfes. Aquestes últimes van ser aixecades només a l'ala nord de la casa, aixecant la teula per aquest cantó i creant un efecte de dues teulades aixecades. L'edifici es troba arrebossat en ciment pòrtland i sense pintar. La façana principal es troba orientada a llevant. La porta principal d'accés ha estat remodelada i convertida en una porta moderna. Compta amb un seguit de coberts i cossos annexes adossats per la resta de les façanes de la casa que impedeixen una visió generalitzada de la casa. La Gabriela de Baix es situa adossada al cantó S-O de la Gabriela de Baix, creant un cos en forma de L, dependent de l'anterior conjunt. Es tracta d'un edifici de planta baixa i primer pis, sent el nucli principal i més antic el de pedra vista, encarat a migdia. A aquest nucli original es suma un cos en perpendicular fet a la planta baixa amb pedra i al primer pis en tovots. Com a elements originals de la casa es conserven algunes llandes, així, a la Gabriela de Dalt, es conserva un fragment de llinda rebaixada on s'aprecia la data de 1676. Aquesta llinda pertanyia a l'antic portal d'accés a la casa, eliminat a finals del segle XX, quan es produí la última reforma de la casa. A l'interior de la casa, com a original es conserva l'antic menjador principal del primer pis, amb l'embigat i el terra originals. A la Gabriela de baix es conserva una finestra amb la llinda datada l'any 1676, i l'actual portal d'accés que deu procedir d'alguna reforma posterior, i que es troba datat el 1867.

Observacions:

Com a element arquitectònicament interessant es conserva un conjunt de dues tines pertanyents a la casa de la Gabriela de Baix, ubicades a llevant de la casa, aprofitant el desnivell d'un marge de pedra seca. Les seves característiques són les següents: Tina 1: Tina de planta circular, amb coberta de teula i vigues de fusta inclinada. Obertura encarada al nord, a la qual s'accedeix mitjançant 2 graons de pedra. L'interior de la tina és realitzat amb cairons vidriats que recobreixen el pou circular. La construcció en pedra, s'aixeca 4 m. pel seu cantó sud i 2,30 m. pel cantó nord. El diàmetre interior és de 2'10 m. X 3 m. de fondo. La porta d'accés és un espai de 1,30 m d'alçada x 1,15 m d'amplada x 45 cm de gruix. Tina 2: Es tracta d'un tina de planta circular adossada a ponent de l'anterior i construïda aprofitant el desnivell d'un marge. És coberta amb una teulada inclinada i la porta d'accés es troba tancada amb una porta de fusta. Sobresurt en pedra pel seu cantó nord amb una alçada de 1,30 m. Al cantó de migdia té adossada una barraca de planta quadrangular i coberta inclinada, per on desgüassava la segona tina i que feia les funcions de celler. Dintre encara es conserva una premsa de vi. La casa no conserva ni elements documentals ni fotogràfics antics. Associades a la casa, en un camp proper es conserven dues barraques de vinya circulars en molt bon estat de conservació.

Història

El mas Gabriela és un dels masos més antics del terme de Fals, i els seus orígens es remunten amb facilitat al segle XV i XVI. El nom del mas deu provenir d'alguna pubilla de la casa, tenint en compte que es tracta d'un antropònim femení molt corrent entorn al segle XVI. L'economia de la casa es va basar durant segles en la producció vitícola, comptant amb un important conjunt de tines-set en total- adossades a la casa, i que van ser eliminades quan es va construir un cobert veí. Arquitectònicament es tracta d'un conjunt molt

reformat, malgrat que es conserven algunes llindes amb dates del segle XVII-1676-. L'any 1798, consta com a propietari de la Gabriela de Dalt Ramon Sagristà, fill d'Anton Sagristà. El seu fill Pere Sagristà, va ser un membre reconegut de la facció carlina de Fals, l'any 1837, la qual cosa li va valdre l'exili. Li va succeir la seva filla Teresa Sagristà, que a la seva mort va deixar part de la casa al seu marit, i part a les monges caputxines. No va deixar fills, aleshores va reivindicar l'herència en Jaume Galobart, germà de la seva àvia. Aquesta succeció esdevingué en conflicte amb Oleguer Galí, altre familiar indirecte a qui pertocaven drets de legítima. Aquesta disputa va provocar la divisió de la propietat. La part meridional se la va quedar Galí, i va passar a anomenar-se "La Gabriela de Baix", mentre que la part nord va quedar en mas del Galobart, passant a anomenar-se "La Gabriela de Dalt". La casa també es va dividir en dos parts, tapiant les portes de comunicació. El tros corresponent a la Gabriela de Dalt tenia més de cent quarteres de terra de cultiu dedicades a la vinya que menaven un total de 19 parcers diferents. A en Jaume Galobart el va succeir el Francesc Galobart, pare de l'actual propietari Jaume Galobart i Serra.[AA.DD. 2004-2005.nº9: 68-70]

Bibliografia

AA.DD. (2004-2005). Falchs. nº 9 . Grup de divulgació de la història de Fals. Associació Cultural i Recreativa de Fals.pag.68-70

